

Sonja Hukantaival

Hyvä aineisto ja perusteellinen tutkimus

Tämän pääkirjoituksen piti olla apologia. Kun tulin *Muinaistutkijan* vastaavaksi toimittajaksi kolme vuotta sitten, minulla oli ajatuksia miten lehteä voisi kehittää edelleen. Ajattelin esimerkiksi, että haluaisin houkutella vastavalmistuneet maisterit kirjoittamaan graduaiheistaan. Näin gradujen tulokset saataisiin mukavasti julkaistua ja vastavalmistuneet saisivat lisättävää ansioluetteloonsa (kaikki voittaa -tilanne). Tässä kohtaa olisin pyydellyt anteeksi sitä, ettei minulla olekaan ollut kolmivuotisella kaudellani aikaa käytettäväksi *Muinaistutkijan* hyväksi kuin juuri sen verran, että lehti on ilmestynyt (edes suurin piirtein) ajallaan. Vastavalmistuneet maisterit olisivat varmaankin tarvinneet positiivista kannustusta sormien saamiseksi näppäimistölle. Monet muutkin meistä kaipaavat tällaista rohkaisua.

Sain tunnontuskiini uuden näkökulman, kun *Muinaistutkijan* vastaavan toimittajan hakuaika oli mennyt umpeen, eikä yhtä ainuttakaan hakemusta ollut tullut (!). Selvästi muillakaan ei ole aikaa ja/tai energiaa tällaiseen vapaaehtoistyöhön. Tilanne tuntuu surulliselta, joskaan ei ehkä niin yllättävältä, kun asiaa tarkemmin pohtii. Monella meistä vaikuttaa olevan paineita saada vuorokauteen mahtumaan toimintaa vähintään 30 tunnin edestä. Ehkä tällaisen ammattiyhteisölle tarkoitetun lehden toimittaminen ei tunnu ansioluettelossakaan riittävän painavalta?

Mahdollisesti vastaavan asian panin merkille kun tässä päivänä muutamana (17.10.2017) Helsingin Sanomissa kirjoitettiin suomalaisten tutkijoiden ”haluttomuudesta” pitää esitelmää ja yleisöluentoja. Kun katsoo Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) tutkijan ansioluettelomallia, tällaisia konferenssisitelmää ja yleisöluentoja ei mainita selväsanaisesti. Tästä tulee helposti se mielikuva, ettei niillä olisi suurtakaan arvoa. Kun vuorokaudessa on käytettävissä rajallinen määrä tunteja, vähemmän tärkeiltä tuntuvat asiat karsiutuvat pois. Lisäksi yliopistojen uuden rahoitusmallin vuoksi artikkeleiden julkaisemista korkealaatuisissa tiedelehdissä arvotetaan jopa korkeammalle kuin opetusta. Mutta, kuten neljä Nobel-palkinnon voittanutta tutkijaa, Peter Doherty, Bruce Beutler, Joseph Goldstein ja Paul Nurse, painottavat Youtube-videossa otsikolla: *The research counts, not the journal!* (Nobel Prize -kanava, 19.6.2017), tällaiset mittarit eivät tee hyvää tutkimukselle. Sen sijaan tärkeää on hyvä, perusteellinen tutkimus ja hyvä aineisto. Nämä huomataan ja nämä vievät alaa eteenpäin. Tällainen tieteentekeminen todella lisää ymmärrystämme ja johtaa joskus jopa Nobelin tiedepalkintoihin. Ei tulisi unohtaa, miksi tiedettä tehdään (ymmärryksemme lisäämiseksi, ei Nobelin palkintojen vuoksi).

Lisäisin tähän, että meidän ei tulisi väheksyä suomenkielistä julkaisemista ja kotimaisten tieteellisten seurojen hyväksi tehtyä työtä, vaikka niistä ei seuraisikaan (mahdollisten) työnantajien suunnalta välitöntä kiitosta. Nämä voivat olla monen hyvän työn ponnahduslustoja ja alaan kohdistuvien uhkien vastavoimia (arkeologian koulutus tuntuu olevan jatkuvan vähentämispaineen alla).

Itse jatkan *Muinaistutkijan* vastaavana toimittajana kunnes – toivottavasti – joku, jolla on paremmin aikaa ja voimavaroja tarttuu täkyyn (pistän jatkossa haun auki vuosittain). Sillä välin toivon jatkossakin perusteellista tutkimusta hyvistä aineistoista ja muitakin juttuja lehtemme. Niin ja vastavalmistuneet maisterit: olemme todella kiinnostuneita kuulemaan ja lukemaan gradujenne tuloksista, eli rohkeasti kirjoittamaan!